

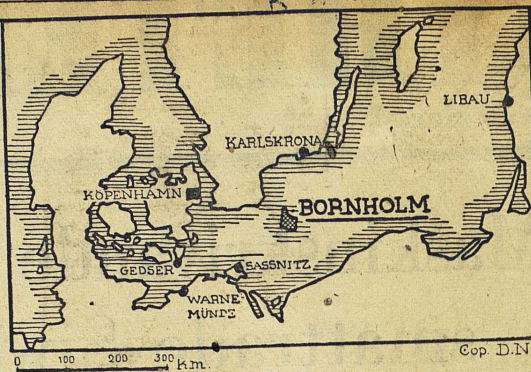
Alliansfriheten blir tvångstanke

Tendensen att kväva varje självständig bedömning av utrikesfrågor genom en hänvisning till den heliga alliansfriheten griper omkring sig. Vi skall inte lämna något bidrag till det kollektiva säkerhetssystemet enligt Achesonplanen, trots att vi för ett och ett halvt år sedan med iver anslöt oss till den — denna dogm ingår nu i den alliansfria förkunnelsen. Vi får inte diskutera militärpolitiska frågor med våra nordiska grannar, trots att lösningen av dessa frågor kan vara avgörande för vår egen trygghet — även här sätter ordet alliansfrihet stopp. Av detta ord, en vagare och något smakligare beteckning för neutralitet, söker man göra en munkavle för sig själv och andra. Ett utrikespolitiskt anförande i riksdagen bör innehålla ivriga försäkringar om fast och orubblig tro på alliansfriheten, och ingenting annat; vad därutöver sägs är av ondo. Håller ni inte riktigt på alliansfriheten? frågar de isolationistiska ledarna var och en som antyder reservationer eller gör utvecklingar; denna terror blir effektiv därför att isolationisterna är beredda att stämpla varje reflexion utanför trosbekännelsen som en maskerad krigshets.

Hur besynnerliga resultat som kan nås på den vägen visar Svenska Dagbladets gårdagsledare om Bornholmsfrågan. Tidningen söker förringa Bornholms militära betydelse genom att med stort eftertryck meddela att man kan flyga till Skåne även från Rügen; att denna tankegång ändå är litet för enkel tycks emellertid efter någon stund ha slagit artikelförfattaren, och plötsligt förklaras det vara "uppenbart att Sverige har intresse av att Bornholm försvaras". Ja, det kan man tryggt påstå. För en gångs skull är verkligen en blick på kartan tillräcklig för ett bedömande. Men det av hr Hjalmarson ställda förslaget om ett svenskt-danskt meningsutbyte rörande Bornholms försvar vill tidningen ändå inte gå med på. Ty Danmark tillhör Atlantpakten. Vill man förhandla i saken, måste man i realiteten komma till tals med Atlantorganisationens le-

dare, alltså med amerikaner. Och då går det inte att fasthålla vid vår "alliansfria utrikeskurs". Därmed anses saken vara klar; ordet alliansfri sätter som vanligt sådan skräck i den funderande att han upphör att tänka.

Låt oss först helt allvarligt pröva logiken i detta resonemang. Naturligtvis kan Sverige diskutera Bornholmsfrågan med Danmark; självfallet är att danskarna måste ta upp saken med sina allierade, men några direkta förhandlingar med dessa från svensk sida behövs inte. Redan på detta påpekande stupar resonemanget. Men visst skulle vi kunna förhandla även med amerikanerna i militära frågor av denna begränsade karaktär utan att alliansfriheten rubbades; vi förhandlar gång på gång med USA om leverans av för vårt försvar behövlig utrustning utan att någon ännu så länge talat om brott mot alliansfriheten. Visst skulle vi kunna komma fram till gemensamma åtgärder

Karta över södra Östersjön.

för Bornholms försvar utan att vi därmed ingick i Atlantpakten eller i någon allians över huvud.

Allt detta under förutsättning att ordet alliansfrihet används i sin egentliga mening. Men tydligt är att ordet i detta sammanhang som i så många andra brukas på ett helt annat, ytterst obestämt och sannolikt föga reflekterat sätt. Sverige får inte göra något, inte säga något som kan tydas som ett ställningstagande i konflikten mellan öst och väst, något sådant torde ha föresvävat den skrivande. Men är en sådan neutralitet möjlig? Nej, det lär ingen vilja påstå. Den svenske utrikesministern har som en självfallen sak uttalat att vi aldrig kan komma i krig med våra nordiska grannar. Inte heller Svenska Dag-

bladet, som ibland (kursen är högst vinglande) tycks vilja överbjuda hr Undén på den isolationistiska marknaden, torde vara berett att i denna speciella punkt gå längre än mästaren.

Om emellertid ordet alliansfrihet ges denna konstiga innebörd, då måste alliansfriheten kastas över bord även av många som är motståndare till vårt inträde i Atlantpakten. Då betyder alliansfrihet att de mest konkreta och angelägna frågor om försvaret av Sverige måste avvisas. Att till alliansfrihetens ära avsäga sig bruket av sitt förstånd tycks på vissa håll inte framstå som ett tungt offer, men till allmän grundstats kan man dock inte upphöja denna blygsamma hållning.